

גליון זה נחנך ע"י פ.ב.ש.ה.
 לע"נ בעל החזון יחזקאל
 להצלחה בכ"ע וכל מילי
 דמיטב וכתובה וחתימה
 טובה

יום כיפור תשפ"ג גליון קכב שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון היים
 ב"ר נחמן מייכאל נחמני זצ"ל
 הבטיח למי שילמוד בספריו:
 תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
 מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
 ובני בנים כשתילי ויתם סביב
 לשולחנכם, חכמים ונבונים
 ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
 גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
 בני חיי ומחוני טב.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
 צינץ זצ"ל ביקש קודם
 פטירתו שיתנו לו דף ורשם
 בשארית כוחותיו:
 מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
 למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
 מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
 טובה לכל המשתדלים והמסייעים
 בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
 שעשה טובה לכלם.
 (הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
 נחום בורגשטיין זצ"ל
 הבטיח קודם פטירתו:
 אם ילמדו בספרים שלי,
 אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
 ממש כמו בחיים.
 (ארץ צבי להגה"ק מקווינ'גלוב עה"ת
 עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
 ובטח יהיה למליץ יושר
 למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
 זוסמאן סופר זצ"ל
 כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
 אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
 לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
 יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
 ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
 קול בכיות עמו ישראל ברחמים
 ואצטרף תפילתי עמכם
 לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
 ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
 כתב בצוואתו
 בקשתי שטוחה שישתדלו
 להדפיס ספרים שלי, ואני
 תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
 בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
 יהיה בבוחי, אקוה שלא להיות
 כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
 אקוה כי לא יבשו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
 ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
 העיד חתנו הגאון רבי יצחק
 מנחם מארגנשטערן זצ"ל
 בהספדו
 רבינו בטרם עלה השמימה
 הבטיח כל מי שייטיע בהדפסת
 החיבורים שלו יהיה לו למליץ
 יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
 אנשיל הוברמן הרב
 מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
 הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
 בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעייש
 בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
 לאחרים שיושעו מכל צרה
 שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
 וכל הלומד בספרי זוכה לירש,
 והצלחה בכל טוב, בזה ובבא,
 וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
 זלמן אברמסקי זצ"ל:
 הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
 הספדו בשעת הלוייה הכריז:
 נצטוונו מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
 שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
 שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
 לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
 (רבבות אפרים אר"ח ח"ב עמוד
 רמ"ח, מלך בפיץ פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
 פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,

און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע נאמרו מועויל הוה קדי יעקב ישרא אל קאוף ב"ר מרדכי בן ציון זצ"ל יא צ"ט תשרי

דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב, יעזוב רשע דרכו וגו' וישב אל ה' וירחמהו, ואל אלוקיני כי ירבה לסלוח. יש לדקדק מהו כפל הלשון "דרשו", ו"קראוהו". גם צ"ב מדוע כתיב "וישב" בלשון יחיד, וסיים "ואל אלוקיני" בלשון רבים. גם מה הכוונה "כי ירבה לסלוח", מה הריבוי. ויש לומר לפי מה שאמרו (יומא לו): כיצד מתודה, ר' מאיר אומר עויתי פשעתי חטאתי, כמו שמצינו שאמר משה "נושא עון ופשע וחטאה ונקה". וחכמים אומרים חטאתי עויתי פשעתי, כמו שמצינו שאמר דוד "חטאנו עם אבותינו העוינו הרשענו", ומהו שאמר משה "נושא עון ופשע וחטאה", היינו שאמר משה לפני המקום: רבש"ע בשעה שחוטאין ישראל ועושים תשובה, עשה להם זדונות כשגגות. והקשה הר"ף, דכיון שהתשובה גדולה שעושה זדונות כזכיות, מדוע התפלל משה שיעשה להם זדונות כשגגות, ולא התפלל שיעשה להם זדונות כזכיות. ותיירץ דאין הזדונות נעשות כזכיות רק ביוה"כ, דאחר שעשה תשובה, ומועיל התשובה שלא יענש, ויהיה העון של מזיד נחשב כשגגה, אז ביוה"כ נתפכים הזדונות לזכיות. וזה שהתפלל משה שיהיה נחשב העון כשוגג, וממילא כשיבוא יוה"כ יהיה נחשב לזכיות.

והנה בעיון יעקב מביא מזה"ק ומספר זרע ברך, דבר"ה אדם נידון ע"י ב"ד של מעלה, ולכן צריכים לפתוח ג' ספרים להציע לפנייהם לראות מי הוא רשע ומי הוא צדיק, אך ביוה"כ נידונין ע"י הקב"ה בעצמו, ורב חסד מטה כלפי חסד, ע"ש. והנה עיקר התשובה תלוי בעזיבת החטא ובתפילה שיתפלל להקב"ה שירחמהו, וזאת התשובה והתפילה עיקרה בעשרת ימי תשובה, שאז הקב"ה נמצא אף ליחיד, כדאמרו (ר"ה יח): ויחיד אימת, אלו עשרה ימים שמראש השנה עד יוה"כ. וכנגד זה אמר "דרשו ה' בהמצאו", והיינו שהחוטא שרוצה לשוב אל ה', צריך לבקש ולדורשו, וזה "דרשו", לדרוש את ה', ואז בתשובתו נעשים לו העבירות כשגגות. והנה בעיון יעקב מביא מזה"ק ומספר זרע ברך, דבר"ה אדם נידון ע"י ב"ד של מעלה, ולכן צריכים לפתוח ג' ספרים להציע לפנייהם לראות מי הוא רשע ומי הוא צדיק, אך ביוה"כ נידונין ע"י הקב"ה בעצמו, ורב חסד מטה כלפי חסד, ע"ש.

תולדות הבן לאשרי ז"ע

לאחר הסתלקותו של הצדיק מרעננה ז"ע, באו לשאול את אשתו הרבנית הצדיקת מרת לאה ב"ר יעקב הוברמן ע"ה איזה שם לתת לבת שנולדה במזל טוב, והיא הורחה לקרוא לה "רבקה" על שם אמה שלה הצדקת רבקה ע"ה, באומרה בהתפעלות רבה ובהתרגשות גדולה "האמא הקדושה", כשהיא חוזרת על כך כמה פעמים, כששאלו אותה למה היא קוראת לאמא שלה "האמא הקדושה".

היא השיבה בסיפור שמימי מפעים ומדהים, וכך היא סיפרה: בעת שבעלי הצדיק ז"ע היה עושה קידוש בליל שבת, היה שואל אותי האם אני רוצה שהוא יוריד לכאן עכשיו את הנשמות של אבא ואמא שלי שנהרגו בשואה הי"ד, כל פעם פחדתי, ואמרת לי: לא! איני רוצה.

פעם אחת בחג הסוכות, בעלי הצדיק ז"ע פנה אלי ואמר לי: את מעוניינת שאביא את הנשמות של אבא ואמא שלך עכשיו לסוכה? מרוב הגעגועים אליהם, הרהבתי עוז בנפשי, ואמרת לי: כן! ומיד ראיתי את אבי זצ"ל ואמי ע"ה נצבים סביב השולחן בסוכה ברעננה בצורה טבעית כמו בזמן חייתם בעלמא דין, נתקפתי אימה ופחד חרדה וחלחלה עד שעמדתי כמשותקת במקומי ללא יכולת לזוז.

והנה לפתע פנתה אלי אמי ע"ה ודיברה איתי ואמרה לי: אוי, לאה בתי התקלקלת! אצלי בבית השרוול של הבגד שלך היה מכסה קצת את כף היד שלך, והנה עכשיו אני רואה שהוא התרומם קצת מעל לכף היד שלך. ותיכף הם נעלמו מעיני, ולא ראיתי אותם יותר. לכן אני קורא לאמא שלי רבקה ע"ה "האמא הקדושה" על גודל הצניעות שהיתה בה, סיימה הרבנית לאה הוברמן ע"ה את הסיפור המנהיל המדהים והשמימי. (ברכה משולשת)

שיש בו סכנה, מותר לחלל שבת עליו אף בדברים שאין בהם צורך כל כך, דאולי יבוא מזה לידי סכנה. וביאר האבני נזר (א"ח סי' תנ"ד אות ב') שיטתו, וז"ל: קיימא לן דבמקום דלא שכיח הזיקא, אז שלוחי מצוה אינן ניזוקין, והא דחשש שמואל ואמר "איך אלך ושמע שאול והרגני", הוא משום דשכיח הזיקא, אבל היכי דלא שכיח הזיקא, אמר רב: "ייתי עלי ועל צוארי", כדאמרו בפסחים (דף פ:). אך לא מצינו כן רק באדם עצמו, שבמקום דלא שכיח הזיקא, אז יעשה המצוה ויסמוך על הנס. אבל בשביל זה לא [אמרין] גבי מילה היכא דאיכא חשש סכנה], דנמולוהו אנחנו ונסמוך התינוק על הנס, דבשלו אדם רשאי [לסמוך על הנס], ולא באחר, דהסברא לסמוך על הכלל דשלוחי מצוה אינן ניזוקין לא אמרינן אלא לעצמו². לכן הוא עצמו כשיגדיל חייב למול עצמו, כיון דלא שכיח הזיקא².

ולכן ניהא שעושין כל צרכי החולה בשבת [אף בדברים] שאין במניעת הדבר סכנה. דלא שייך לומר שלא לחלל שבת ונסמוך על שלוחי מצוה אינן ניזוקין, כיון שזה נוגע לאחר, דהמצוה עושין אנחנו שנשבות בשביעי, וההיזק יהיה לחולה שיסתכן, ולא שייך בזה הכלל דשלוחי מצוה אינן ניזוקין, עכ"ל.

והנה אביו של האבנ"ז הקשה (אבנ"ז א"ח סימן תנ"ג) וז"ל: הנה בנוגע יולדת תוך שבעה ביוה"כ, פסק בשו"ע (סי' תר"ז סעי' ד'), דדוקא אם אמרה "צריכה אני", אז מאכילין אותה ביוה"כ, [אבל אם לא אמרה בפירוש "צריכה אני", אין מאכילין אותה]. ואילו בנוגע בשבת פסק בשו"ע (סי' ש"ל סעי' ד') בנוגע יולדת, דדוקא אם אמרה "איני צריכה", אין מחללין, [אבל אם לא אמרה בפירוש "איני צריכה", מחללין עליה השבת], וסותר סתמא לסתמא, עכ"ל.

ותירץ האבני נזר (סי' תנ"ד) לפי יסוד הנ"ל, וז"ל: דוקא בשבת, דהמצוה עושין אנחנו שנשבות בשביעי, וההיזק יהיה לחולה שיסתכן, לכן לא שייך בזה הכלל דשלוחי מצוה אינן ניזוקין. אבל ביוה"כ [דזה נוגע יולדת בעצמה אם תאכל, בזה אמרינן]

דשפיר מתענה, כיון דלא שכיח הזיקא, ויסמוך על שלוחי מצוה אינן ניזוקין שלא יסתכן ע"י תענית, עכ"ל.

והנה לפי דברי האבנ"ז יוצא איפוא, דגבי שבת, רק איש אחר מותר לעשות מלאכה לצורך החולה בדבר שאין בו צורך כל כך, אבל החולה בעצמו - אסור, כיון דלעצמו אמרינן דיש לו לסמוך על הכלל דשלוחי מצוה אינן ניזוקין.

אבל בסימן תנ"ה תירץ האבנ"ז באופן אחר החילוק בין שבת ליוה"כ, ולפי תירוצו שם ליכא חילוק בשבת אם החולה עושה בעצמו המלאכה, או ע"י אחר.

וז"ל: הנה בדין זה אם שבת הותרה אצל פק"ג, או רק דחוויה, יש שערוריה גדולה. והרמב"ם (פ"ב שבת הל"ג) כתב וז"ל: ואלו האפיקורסים שאומרים שזה חילול שבת [לחלל שבת לצורך חולה], עליהם הכתוב אומר "גם אני נתתי להם חוקים לא טובים", עכ"ל. ומבואר מדברי הרמב"ם, דבאמת אינו

אמנם כשבא יוה"כ אז אין צורך לדורשו ולבקשו, כי אז השי"ת מצוי לו, אלא צריך להתפלל לפניו שיעשה לו את העבירות זכויות, ולכן לא אמר "דרשו", רק "קראוהו", והיינו קריאה בתפילה שיענה אתכם בהיותו קרוב אליכם, שהרי כשבא יוה"כ כבר עומד האדם אחר התשובה, ואינו רחוק מכם. ועוד י"ל שהדגיש הכתוב לומר "בהיותו קרוב", דביוה"כ הכל תלוי בידו של הקב"ה, ואין שם ב"ד שירחיקוהו.

ואח"כ חזר הכתוב לפרש את התשובה "יעזוב רשע דרכו", והיינו בעשרת ימי תשובה שידרוש אל ה' ויעשה תשובה, ואח"כ ביוה"כ "וישוב אל ה' וירחמהו", כי הרמנות באה מסיבת אהבה וכדכתיב "על כן המו מעי לו רחם ארחמנו", וכשיש אהבה אזי זדונות נעשים זכויות, וסיים הכתוב "ואל אלוקינו כי ירבה לסלוח" בלשון רבים, דאחר שיעשה תשובה, יכול לפעול עבור הרבים, כדאמרו (יומא פו:): גדולה תשובה שאפילו יחיד שעשה תשובה מוחלין לו ולכל העולם, ולכן דקדק לכתוב "ואל אלוקינו" לשון דין, ולשון רבים, כי כלפי הציבור שלא שבו בתשובה ולכן יש עליהם עדיין מידת הדין, אפ"ה גם להם הוא סולח בזכות היחיד שעשה תשובה, ובזה מובן מה שמסיים "כי ירבה לסלוח", דשייך כאן לשון ריבוי שסולח אף לאחרים שלא עשו תשובה בזכות היחיד ששב. (זרע שמשון וילך אות ד').

לע"נ הג"ר יצחק אייזיק ב"ר משה יוסף גורליניק זצ"ל י"א י"ד תשרי

מנקה הוא לשבים ואינו מנקה לשאינן שבים.

אמרו בימא (דף פו.) "ונקה לא ינקה", מנקה הוא לשבים ואינו מנקה לשאינן שבים. ונראה לפי דברי בעל עקידה (שער צ"ב) שפירש הפסוק "כי עמך הסליחה למען תורא", דלולי שהוא יתברך סולח ומוחל אחר שכבר נבאש האדם בחטא, היה מייאש עצמו והיה עושה כל אשר ישיאו יצרו הרע, אבל אחר שהוא יתברך טוב וסולח, א"כ יוכל לתקן אשר עות בתשובה, ועדיין פחד אלקים נגד עיניו, כי אם לא ישוב ענוש יענש, [וזה שאמר הכתוב דכיון "כי עמך הסליחה", לכן "תורא"]. והנה אמרו חז"ל (ברכות לב.) אלמלא ג' מקראות הללו נתמוטטו ח"ו רגליהם של שונאי ישראל, וחד קרא "אשר הריעותי", שהוא יתברך ברא יצר הרע שגרם לו לחטוא, ואם כן היה לאדם התנצלות שלא יוכל לכבוש היצר, אמנם עכשיו שהוא יתברך עשה לו תקון בתשובה, אם כן הגם כי יצר לבו השיאו לחטוא, אבל שערי תשובה פתוחים. אם כן הרשע נדון בשתי רשעיות אם לא ישוב. (א) עבור חטאו. (ב) עבור המנעו מן התשובה. וא"כ יפה הוא נדרש "ונקה", היינו דלפי שמנקה לשבים, זהו הסיבה שאינו מנקה" לאינן שבים, שאילו לא היה מנקה לשבים, היה לאדם התנצלות שהיה מוכרח ברוע יצר לבו, אבל עכשיו שמנקה לשבים, בשביל זה ראוי שלא לנקות לאינן שבים. (דרשות מהרא"ל שבת תשובה דרוש ב').

לע"נ הרה"ק ר' שמואל אברהם בן הרה"ק ר' אליעזר חיים ראבינאוויש אדמו"ר ממעוזבז זצ"ל י"א י"ד תשרי
חילוק בין שבת ויוה"כ בנוגע חולה. כתב בשו"ת הרדב"ז (אלף ר'), דלחולה

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר
וועט מען מודיע זיין ביי די צייגנים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי און חזון יחזקאל - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

א וצ"ב, דאם חז"ל הבטיחו דשלוחי מצוה אינן ניזוקין היכי דלא שכיח הזיקא, א"כ מדוע זה דוקא בשלו ולא בשל אחרים. ונראה לפי מה שכתב בספר לבית יעקב להג"ר יעקב יאזעף (רב הכולל דניו יארק, דרוש כ"ד), דחז"ל רק אמרו "שלוחי מצוה אינן ניזוקין", ולא אמרו "אינן מצטערין", כי צער פסידא דהדר הוא. וכן אמרו (חולין ז: וע' מהרש"א שם) ההולך לדבר מצוה ונוקף אצבעו ירצה דמו כדם עולה. הרי דשייך צער בשעת עשיית מצוה, עכ"ל. ולפ"ז מובן, דאינו רשאי להכניס חטאו בצער כדי לזכות אותו בקיום מצוה. וע' בגליון מליצי יושר (מספר ע) פרשת לך.

ב וכ"כ ביר"ד (סימן ש"כו אות י"א), וז"ל: כל שאינו שכיח הזיקא אומרים שלוחי מצוה אין ניזוקין, אך יסמוך אדם על הנס אף במקום דלא שכיח הזיקא לא מצינו אלא בהוא עצמו, לכן כל זמן שלא גזל אין מלין אותו להביאו לידי חשש סכנה אף באופן חזק, דבשלו אדם רשאי ולא בשל אחרים.

מורה אני לפניך

סיפר בעל החזון יחזקאל ז"ע: כאשר הייתי בסיביר, חישבתי פעם לעצמי כשאמרתי: "מורה אני לפניך שהחזרת בי נשמתני", מה יש להודות כשנמצאים כאן בכזה סבל גדול? הרי החיים פה גרועים ביותר, גם הגשמיות וגם הרוחניות, אי אפשר לקיים מצוות ולעבוד את ה', ומה יש להודות? עד שהגעתי לסיים "רבה אמונתך", מצות האמונה לכשעצמה מספיק גדולה שיהיה כדאי לסבות את כל היסורים כאן, ואת זה אין הרשעים יכולים לקחת ממנו. ועל כך אני מודה לך.

ופעם כשסיפר זאת, אמר לנכדיו: הפירוש הנכון ב"רבה אמונתך" הוא, שהבטחתו של הקב"ה היא גדולה, שמצינו הבטחה בלשון "אמונה", ומקיים אמונתו לישינו עפר".

ומסתבר דמדכתיב "תענו את נפשותיכם", מכלל שאין רשות לעשות בהיפוך בביטול מצוות עשה דעינוי. ועיין בש"ד"ח (מערכת יוה"כ"פ סימן א' סק"ט) [דמפלפל שם דאם אסור ליקח כדורים אלו, א"כ איך מותר לאכול בערב יוה"כ]. שו"ת ר' עקיבא יוסף או"ח ח"ב סי' שצ"ג.

מדוע אין מברכים על אכילת ערב יוה"כ צ"ע
למה אין מברכים על אכילת ערב יום הכיפורים, כיון שאפילו על מצוה מדברי סופרים מברכים, וכן מברכים על אכילת מרור שהוא מדברי סופרים. ואפשר לומר, דהא דאמרינן כל האוכל בערב יוה"כ כאילו התענה תשיעי ועשירי, היינו דוקא אם התענה, וכטעם

רש"י והרא"ש שכתבו (יומא פא.) דהמצוה לאכול הוא כדי שיהיה לו כח להתענות, והכשר מצוה מצוה, משא"כ אם על פי סיבה לא התענה ביוה"כ, כמו חולה בסימן תרל"ח, כי האי גוונא נתבטל המצוה של אכילת ערב יוה"כ. וא"כ הוה כמו בתענית ציבור דאין אומרים "עננו", כי אם במנחה, משום חשש שמא לא יוכל לגמור התענית, ורק הש"ץ אומר "עננו" בשחרית, כי על ציבור אין לחוש שיתבטלו כולם מתענית. וא"כ הכי נמי לא יוכל לברך על אכילת ערב יוה"כ, דשמא לא יוכל להתענות ביוה"כ ע"י אונס, ונמצא למפרע בטל מצותו, וזה תלוי זה בזה.

וע"כ בברכת שהחיינו ליל יוה"כ, טוב לכוון גם על מצות אכילת ערב יוה"כ, אע"פ שנגמר כבר מצותו, מצינו שמברך ברכה גם לאחריו, כעין יו"ד סימן ר"א [גבי טבילת אשה וגר שמברכים אחר הטבילה, כיון שאי אפשר לברך קודם, לכן מברך אחר"כ. והכא נמי אינו יכול לברך קודם מחמת הספק]. ועוד מערב עד ערב כחדא מצוה. [דמצות האכילה בערב יוה"כ ומצות התענית ביוה"כ נלמד "מערב עד ערב", והוה כחדא מצוה, וא"כ עדיין לא עבר זמנה]. (שו"ת ר' עקיבא יוסף או"ח ח"ב סי' שצ"ה).

חילול כלל, ושבת הותרה אצל פיקוח נפש. וכיון דשבת הותרה אצל חולה, לא שייך בזה הכלל דשלוחי מצוה אינן נזוקין שהתורה הבטיחתו "ולא יחמוד איש את ארצו" כדי לקיים המצוה, דהכא בלא זה ההבטחה, יתקיים המצוה דשבת שבת במה שישבות משאר דברים, דהרי הדברים שהם לצורך פיקוח נפש, חשיב כאילו אינם מלאכה כלל, ולכן אין בזה ההבטחה כלל, ומותר לעשות המלאכה לצורך החולה, ואפילו החולה בעצמו, אף דלא שכיח הזיקא¹. אבל ביוה"כ, אף שמותר לו לאכול, מ"מ סו"ס מצות "ועניתם" לא יקיים, שהרי תתיר לו כל מאכלים ומשקים שכולם לצורכו, ובמה יתענה. ולכן בזה שפיר נאמר הכלל דשלוחי מצוה אינן נזוקין כל שאין שכיח הזיקא.

לע"נ הג"ר אהרן דוד ב"ר שלום קמפליסקי זצ"ל יא"צ ט"ו תשרי

ואל אלקינו כי ירבה לסלוח. ב' במסורה, "ואל אלקינו כי ירבה לסלוח", "לא יאבה ה' לסלוח לו". ונראה דהכוונה, דאמרו חז"ל (יומא פו.): כל האומר אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה, דאם הוא חוטא ע"מ שהקב"ה מוחל וסולח, אינו זוכה לעשות תשובה. וזה שאמר הכתוב "ואל אלקינו כי ירבה לסלוח", דהיינו אם סומך כי ה' ירבה לסלוח, ואומר אחטא ואשוב, אז "לא יאבה ה' לסלוח לו".

באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט וצדקינו במשפט המלך המשפט. י"ל עפ"י מוסר והלצה, דבאמת מה שישאל אינם במדריגה הראוי, עול הפרנסה גורם, שע"י דאגה להביא טרף לביתם, אין להם לא יום ולילה, ואין להם פנאי לעשות חשבון הנפש, וע"ז מוצאין היתר לכמה איסורים רח"ל, ועל כל זה מסים והארנונות גדולות הן למדינה, והן לקהל, והן לבתי חינוך לגדל בניהם. וזה שאמר "באין מליץ יושר מול מגיד פשע", אז הקב"ה שרוצה להצדיק בניו, מקבל מה שטוענים, "תגיד ליעקב דבר חוק", "חוק" הוא לישנא דמזוני, ו"משפט" היינו מה שצריכין לשלם למשפט, ואז "צדקינו במשפט המלך המשפט".

מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את ישראל, אף הקב"ה מטהר את ישראל. הכוונה דאיתא (רמב"ם פ"ו אבות הטומאות ה"ז) שאין הטמא נטהר אלא בעלייתו מהמקוה, ולא בעודו בתוך המקוה, ע"ש. וכן לא די מי שחוזר בתשובה ומתעסק בו כגון ביוה"כ, או שאר ענייני תשובה, אלא גם אח"כ צריך להיות טהור, וכמו שמקוה מטהר אחר שעלה מהמקוה, כך הקב"ה מטהר את ישראל אם הוא גם אחר יוה"כ בטהרה, והבן.

לע"נ הג"ר שמואל אפרים זלמן ב"ר אברהם צבי אונגאר זצ"ל דומ"ץ סקוירא יא"צ ט"ו תשרי

אם מותר ליקח כדורים ערב יוה"כ להקל התענית. היות שנתפרסם במכתבי עת, כי רופאים המציאו מיני כדורים, אשר מוסיפים כח כזה בעד אנשי מלחמה כדי שיוכלו עמוד במערכה, דבכדורים אלו יש בהם תמצית כח בשר וברזל ומיני חיזוק, ובזה יכולים לעמוד כמה ימים בלא אכילה ושתייה בלי עילוף. ובא הספק אם הרשות ליקח כדורים אלו בערב יוה"כ, באשר על ידי כן נתבטל העינוי של יוה"כ. וגם [מה הדין] ביוה"כ אם נתעלף [ולא בא לידי סכנה, אם מותר ליקח הכדורים], מאחר שאין בו לא אכילה ולא שתייה, כי אם הנאת מעיו בלא הנאת גרונו.

לע"נ הג"ר משה ראובן ב"ר יודא אריה זצ"ל בעל נור הקודש יא"צ ט"ז תשרי

עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו. שנינו ביומא (דף פה.): עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו. את זו דרש ר' אלעזר בן עזריה, מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו. אמר ר' עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים.

וכתב הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס יומא פה): וז"ל: בספר בנין אריאל (חלק בית מועד בדרוש ליוה"כ) כתב וז"ל: כתבו כמה גדולים וגם הר"ף בעין יעקב שאם לא תיקן האדם עבירות שבינו לחבירו, אז אין יוה"כ מכפר אף על העבירות שבינו למקום וכך עכ"ל. ולא נהירא כלל, ולשון המשנה כאן מוכחא להדיא איפכא.

ה"ל הר"ף: ר' אלעזר בן עזריה בא להוסיף על דברי תנא קמא שאם לא פייס את חברו גם העבירות שבין אדם למקום אין יוה"כ מכפר, ודיק כן מהפסוק, אימתי "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה'", דהיינו עבירות שבין אדם למקום, בזמן ש"לפני ה' תטהרו", ביניכם לבין עצמכם על עבירות שבין אדם לחבירו. ור' עקיבא חולק על דרשתו של ר' אלעזר בן עזריה, וסובר שסיום הפסוק "לפני ה' תטהרו", בא לשבח את ישראל אשר לו אלקים קרובים אליו לכפר על מעשיהם, וא"כ אפילו לא ירצה האדם את חברו בעבירות שבינו לבין חברו, אין טהרתו תלויה בכך, כי טהרתם של ישראל תלויה בהקב"ה, שהוא המטהר ולא האדם.

ו גם החי"א (ברכי יוסף סימן תרו"ק סק"א) כתב: ואני אומר לא ינחא ליה למרייהו בהכי ובש"ת יחוד דעת (ח"ה סי' מ"ד) כתב וז"ל: גם הר"ף מודה שלענין הלכה עבירות שבינו לבין המקום נמחלים בתשובה יוה"כ, ללא קשר עם עבירות שבין אדם לחבירו, שהרי סיים הר"ף שר' עקיבא חולק על ר' אלעזר בן עזריה, והרי הלכה כר' עקיבא מחבירו. ז והנה הפרי חדש (סי' תרו"ק סעיף א') כתב, שבעבירה שבין אדם לחבירו יש בה ג"כ חלק בין אדם למקום, וכל זמן שלא ירצה ופייס את חברו, אפילו החלק שבין אדם למקום לא נמחל, עכ"ד. ומכאן דאין לזה שייכות לפירוש הר"ף, שאפילו נאמר שעבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר אע"פ שלא ירצה את חברו, מ"מ אותה עבירה עצמה שיש בה חלק גבוה שבין אדם למקום, אינו נמחל לו כלל עד שירצה את חברו.

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר: בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתו. (ספר מנחם ציון). נתפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאטמט שליט"א

החילוק בין עבר על מצות עשה ובין ל"ת. ביומא (דף פו.) אמרו: עבר על עשה ושב, אינו זמ משם עד שמוחלין לו, אבל עבר על ל"ת ועשה תשובה, תשובה תולה ויוה"כ. וכתב הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם) וז"ל: לכאורה הטעם דבעבר על עשה ושב אינו זמ משם עד שמוחלין לו, משום דבמצות עשה חסר רק מציאות מעשה העשה, לכן בא במקומו מציאות התשובה והחזרה דהוא [גם כן] מצוה, ומשלים החסרון [מה שחסר מצוה]. משא"כ בעבר על ל"ת בקום ועשה, דצריך לעקור מעשה הקדומה, אין כח בתשובה לבד לעקור, אלא צריך גם יוה"כ.

ומעין דוגמא לזה מצינו בגמ' סוכה (דף י:) "התם דלמיפסל סוכה - בעשרה, הכא דלשוויי אהלא, בצד מעשרה נמי הוי אהלא". הרי דכשצריך לבטל אהל אחר, צריך חשיבות יותר מלהחשיב אהל, והכא נמי דכוותה, [דלעקור ולבטל עבירה שעבר, קשה יותר מלהשלים מצוה שחסר].

ולפי"ז גם בעשה זכרת כפסח ומילה ראוי שתועיל תשובה לבד, ובמילה עדיין יש לעיין. אולם ברמב"ם (פ"א תשובה ה"ד) ותניא רבתי (סי' ע"ט) מבואר להיפוך [דרך בעשה שאין בה כרת מוחלין לו מיד].

לע"נ הר"ד יוסף מנחם ב"ר יונה ווייס ז"ל יא"צ ו' תשרי

אך בעשור לחדש השביעי הזה. גימטריא "שבו יהיה הריגת רבי עקיבא". עיין בשוחר טוב ובמדרש משלי שרבי עקיבא נהרג ביוה"כ, ועל ידי זה נתכפרו עונות בני ישראל, וניטל השליטה מן הס"מ שרו של עשו כמבואר בזהר חדש איכה, ועל כן גימטריא של "אך בעשור לחודש השביעי הזה" הוא "בטלה צוק הצרה, שליטת עשו". אמון כן יהי רצון.

וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גולילכם אטהר אתכם. יש לדקדק למה בזריקה "וזרקתי", ולא בטבילה. ויש לומר על פי דברי זהר הק' (ח"ג קכט.): "דלית שמאלא בהאי עתיקא קדישא" - ליכא דינים ובחינת שמאל בדרגה של "עתיק", וממילא אין שם מגע נכרי, דאין מגיע לשם מעשה בני אדם, וכמו שאמרו בזהר הק' (ח"ב נב:) גבי קריעת ים סוף "מה תצעק אלי, בעתיקא תליא מילתא", דשם אין מגיע התפילה, ועל כן מוכרח ההשפעה משם לבא בדרך זריקה בלי התחברות עם האדם, אבל בשביל זה [שהם באים מבחינת עתיק], לכן הם מים חסדים טהורים בלי שום דין, ויכול לטהר הטומאה והגולילים יחד, אמון כן יהי רצון.

לזכות ע"י ב"ר להצלחה בכ"ר וגמור התימה טובה

ובמה קורין לפניו (לפני הכה"ג בליל יוה"כ כדי שלא ירדם), באיוב ובעזרא ובדברי הימים, זכריה בן קבוטל אומר, פעמים הרבה קריתי לפניו בדניאל בספרים אלו רואים את הצרות שיש בעוה"ז: "דברי הימים" הם תולדות העולם המלא קנאה ושנאה ותחרות עם כל התוצאות הנובעות מכך. בספר "עזרא" מסופר על כל מה שהפריעו הגוים לעם ישראל. בספר "דניאל" על הצרות שיהיו ישראל באחרית הימים. בספר "איוב" מדבר על הצרות של האדם הפרטי. וכשרואים צרות אלה מי יוכל לישן.

סדר הויודי. אמרו ביומא (דף לו:): תנו רבנן כיצד מתודה, עויתי פשעתי וחטאתי, דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים, עונות אלו הזדונות, פשעים אלו המרדים, לכל חטאתם אלו השגגות, ומאחר שהתודה על הזדונות ועל המרדים חוזר ומתודה על השגגות? אלא כך היה מתודה: חטאתי ועויתי ופשעתי.

ונראה דר' מאיר סובר שביודי כשאדם מתודה, העיקר הוא הכרת האדם את רוע מעלליו. וכך היה אומר: אנא השם "עויתי", מכיר אני מה שעויתי

ח וע' בתניא (איגרת התשובה פ"א) שכתב באופן אחר, וז"ל: אע"ג דלענין קיום המצוה, מצות עשה גדולה שהרי דוחה את ל"ת, [וא"כ מדוע לענין כפרה קל יותר העובר על מצות עשה], היינו משום שע"י קיום מצות עשה ממשך אור ושפע בעולמות עליונים מהארת אור א"ס ב"ה, וגם על נפשו האלקית, כמו שאומרים "אשר קדשנו במצותי". אבל לענין תשובה, אף שמוחלין לו העונש על שמרד במלכותו ית' ולא עשה מאמר המלך, מ"מ האור נעדר, וכמו שאמרו חז"ל עה"פ "מעוות לא יוכל לתקון" זה שביטל ק"ש של ערבית, דאף שזוהר מעתה לקרות ק"ש של ערבית, לעולם אין תשובתו מועלת לתקן מה שביטל פעם אחת. ואילו העובר על מצות ל"ת, ע"י שנדבק הרע בנפשו, עושה פגם למעלה בשרשה ומקור חוצבה, לכן אין כפרה לנפשו ולא למעלה עד יוה"כ, ולכן אין ללמוד מכאן שום קולא ח"ו במצות עשה.

במעשה ועברתי על מצותיך בקום ועשה כגון שנכנס טמא למקדש או שאכל קודש בטומאה. "פשעתי" מתחרט אני מה שעברתי על מצותך אפילו בשב ואל תעשה ע"י מרד כגון שנטמא במקדש ולא יצא מיד ושהה כדי השתחויה, "חטאתי" מתחרט אני אפילו על מה שחטאתי בשוגג בלא יודעים.

אבל חכמים סוברים דאזלינן בתר חומר העון, לכן אם על זדונות הוא מבקש שימחלו לו, אינו צריך לבקש עוד על השגגות.

סמר בשרו והדמיע כי נחשד. (פיוט בסדר העבודה). פי', הוא בוכה ומצטער על שלא היה נוהג באופן כזה שהיה מחזיק את עצמו בכשרות כל כך שלא היו מעיזים לחושדו, כי את שמעון הצדיק ודאי לא השביעו שלא יעשה כמו הצדוקים.

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

ע"י מכון עבודה ברורה

אפשר להשיג הספר בארה"ב

הרב יצחק מיטניק שליט"א 732-987-4733

בירושלים: מכון עבודה ברורה 02-6576577

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח וידי"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. ווערט עס טוהן פאר אייער ישועה פריוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיעות. די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט איין וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מזאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אויפן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן אור: **יבדע הלב - אנציינען זיין הארץ צו אידישקייט, שיהיט לב לשמים לטובה - וויסענדיש די גאנצע מענטש, וזרחת מלאים - וועסט זעהן וואונדער.** מ'קען עס געבען פון מעשיר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

” מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר. ער וויל ענדיגען א מסכתא

” מיין זוהן בעהט מיר "וועק מיר אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קדיאת שמע

” מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

” איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

” כ"האב אנגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד